
lin vanhus- ja vammaisneuvoston Lausunto Pohteen järjestämissuunnitelmaan 8.10.2026

Lähettäjä Ränä Riitta lin kunta <Riitta.Raina@ii.fi>

Päivämäärä to 8.10.2026 12.06

Vastaanottaja Pohde Kirjaamo <kirjaamo@pohde.fi>; Kunta li <kirjaamo@ii.fi>

 Yksi liite (170 kt)

lin vanhus- ja vammaisneuvoston lausunto Pohteen järjestämissuunnitelma _8.10.2026.pdf;

Saaja: Pohteen aluehallitus

Asia: lin vanhus- ja vammaisneuvoston lausunto Pohteen sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämissuunnitelmaan 2027-2030 / 8.10.2026

Kopio: lin kunta, kunnahallitus

Ystävällisin terveisin

Riitta Ränä

hyvinvointikoordinaattori

p. 050 3950 305, e-mail: riitta.raina@ii.fi

Internet: <https://iihappens.fi/hyvinvointi/>

Iin kunta/Hyvinvointi

Käyntiosoite: Nättepori, alakerta, Puistotie 1, 91100 li

**lin vapaa-aika
& hyvinvointi**

Tämä viesti on tarkoitettu ainoastaan vastaanottajalle, ja se saattaa sisältää luottamuksellista ja yksinoikeudellista tietoa. Viestin luvaton lukeminen, käyttö, luovuttaminen ja levittäminen on kielletty. Mikäli ette ole viestissä mainittu vastaanottaja, ilmoittakaa asiasta lähettäjälle sähköpostitse ja tuhotkaa tämä viesti sekä kaikki sen kopiot.

lin vanhus ja vammaisneuvoston lausunto Pohteen sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämissuunnitelmasta 2027-2030

Pohteen aluehallituksen lausunto- ja palautekierros

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde on kutsunut asukkaat, henkilöstön ja muut sidosryhmät antamaan palautetta Pohteen sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämissuunnitelman luonnoksesta vuosille 2027-2030. Lausuntokierros kestää 8.10.2026 klo 14 saakka. Palautetta ja lausuntoja hyödynnetään suunnitelman viimeistelyssä.

Yhdenvertaisuus, esteettömyys, saavutettavuus ja syrjimättömyys

lin vanhus- ja vammaisneuvosto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta Pohteen Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelma vuosille 2027–2030. Neuvosto pitää tärkeänä, että järjestämissuunnitelmalla pyritään turvaamaan yhdenvertaiset, laadukkaat ja vaikuttavat palvelut koko Pohjois-Pohjanmaan alueella muuttuvassa toimintaympäristössä.

Neuvosto pitää myönteisenä järjestämissuunnitelman tavoitetta vahvistaa kotiin ja arkiympäristöön vietäviä palveluja, ennaltaehkäisyä, kuntoutusta, kotisairaaloimintaa sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kaikissa palvelukontakteissa. Nämä tavoitteet tukevat myös lin kuntastrategian ja lin hyvinvointisuunnitelman painopisteitä, joissa korostuvat itsenäinen arjessa pärjääminen, osallisuus, yhteisöllisyys, saavutettavuus sekä mahdollisuus asua omassa kodissa ja omalla kylällä mahdollisimman pitkään.

lin vanhus- ja vammaisneuvosto on erittäin huolissaan palveluiden alueellisesta yhdenvertaisuudesta ja toteaa, että Pohteen järjestämissuunnitelmassa ei ole huomioitu lin kunnan kuulumista Oulun seutuun.

Ikääntyneiden palvelut

Myönteisiä linjauksia ovat kotikuntoutuksen, kotisairaalan, etäkotihoitoon sekä kotiin vietävien palvelujen kehittäminen. Myös kaatumisten ehkäisyyn, toimintakyvyn tukemiseen ja turvalliseen arkeen liittyvät tavoitteet ovat tärkeitä.

Neuvosto kuitenkin korostaa, että kotiin vietävien palvelujen vahvistamisen tulee tapahtua riittävillä henkilöstöresursseilla ja palvelujen laadusta tinkimättä. Ikääntyneiden määrän kasvaessa on varmistettava, että palvelujen saatavuus säilyy myös haja-asutusalueilla ja kylissä. Digitaaliset palvelut voivat täydentää palveluja, mutta ne eivät saa korvata ihmisten tarvitsemaa henkilökohtaista kohtaamista.

Omaishoito

Iin vanhus- ja vammaisneuvosto on erittäin huolissaan järjestämissuunnitelmassa esitetyistä omaishoidon tuen palkkioluokkien ja sijaishoitajien palkkioiden alentamisista. Omaishoito on yksi kustannustehokkaimmista ja inhimillisimmistä tavoista järjestää hoivaa. Omaishoitajien tukeminen vähentää raskaampien palveluiden tarvetta ja mahdollistaa hoidettavan asumisen omassa kodissaan. Järjestämissuunnitelmassakin tunnistetaan riskinä omaishoitajien kuormittumisen lisääntyminen sekä siirtyminen raskaampien palveluiden piiriin.

Iin vanhus- ja vammaisneuvosto haluaa huomauttaa, että omaishoitajaksi joudutaan tilanteessa jossa läheisen ei enää pärjää. Omaishoidon tukea haetaan vasta yhtenä viimeisimpänä keinona pärjätä kotona ja hoitaa rakkaimpaansa tilanteessa, joka on monesti jatkunut jo vuosia.

Iin vanhus- ja vammaisneuvosto esittää, että omaishoidon palkkioiden alentamisen vaikutukset arvioidaan erityisen huolellisesti ennen päätöksentekoa. Omaishoidontukien kustannukset ja asiakkaan palvelukokonaisuus on laskettu Pohteen liitteessä Omaishoidontuki 7 vrk lyhytaikaisella hoidolla Pohteen omassa palveluyksikössä, kun todellisuudessa lissä omahoitajalla on pääsääntöisesti mahdollisuus vain 3 vkr vapaisiin.

Lisäksi omaishoidossa oleva läheinen ei pääsääntöisesti saa hoitopaikkaa Iin kunnan alueelta, vaan hänet on kuljetettava Pudasjärvelle tai jopa kauemmaksi, joka syö näistä kolmesta päivästä jo aikaa omaishoitajan palautumiseen.

Lisäksi mallilaskelmassa on laskettu kotiin toimitettavat ateriapalvelu 5 krt/vk, turvapalvelu, kotihoidon tunnit 21 h/kk ja päivätoiminta 1 krt/vk kuluiksi ja pääosin omaishoitajat eivät näitä Pohteen palveluita edes saa lukuunottamatta turvapalvelua.

Pohteen tulee perustaa omaishoidon laskelmat toteutuneisiin kustannuksiin. Päätöksentekijöiltä toivotaan inhimillisyyttä, koska asia koskettaa kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia ihmisiä.

Samalla tulee seurata vaikutuksia omaishoitajien jaksamiseen, omaishoidon houkuttelevuuteen sekä ympärivuorokautisen palveluasumisen tarpeeseen.

Vammaisten henkilöiden palvelut

Iin vanhus- ja vammaisneuvosto pitää hyvänä sitä, että järjestämissuunnitelmassa tavoitellaan vammaisten henkilöiden palvelujen toteuttamista ensisijaisesti omassa kotikunnassa tai lähellä omaa elinympäristöä kotiin vietävien palvelujen, tuetun asumisen ja yhteisöllisen asumisen avulla.

Myös esteettömien ja tarkoituksenmukaisten tilojen rakentaminen sekä toimintakeskusten uudistaminen ovat kannatettavia tavoitteita. Iin toimintakeskuksen korvaaminen uudisrakentamisella on tärkeä ja kannatettava linjaus Iin kunnan alueelle.

Järjestämissuunnitelmassa korostetaan useaan kertaan, että asumispalveluja ja päivätoimintaa tarkastellaan alueellisina kokonaisuuksina eikä kuntapohjaisesti. Samalla palveluja keskitetään uusiin yksiköihin eri puolilla Pohdetta. Vaikka Ii ei ole suorien muutosten kohteena, tämä linja voi jatkossa vaikuttaa myös Iiläisten palveluihin.

Neuvosto haluaa kuitenkin korostaa, että palvelujen keskittämisessä ja alueellisissa ratkaisuissa tulee ensisijaisesti huomioida asiakkaan osallisuus, läheisten saavutettavuus sekä mahdollisuus säilyttää yhteys omaan kotikuntaan ja lähiyhteisöön. Vammaisille henkilöille yhteisöllisyys, tutut toimintaympäristöt ja läheisverkostot ovat merkittäviä hyvinvointia ja turvallisuutta tukevia tekijöitä.

Neuvosto pitää lisäksi huolestuttavana työosuusrahojen poistamista toimintakeskuksissa tehtävästä työtoiminnasta. Vaikka työosuusraha ei ole lakisääteinen etuus, sillä on monille osallistujille merkittävä kannustava, osallisuutta lisäävä ja työn arvostusta vahvistava vaikutus.

Saavutettavuus, kylät ja yhdenvertaisuus

Iin vanhus- ja vammaisneuvosto korostaa, että Pohjois-Pohjanmaan laajalla alueella palveluiden saavutettavuus on keskeinen yhdenvertaisuuskysymys. Järjestämissuunnitelmassa tunnistetaan digitaalisten ja liikkuvien palveluiden merkitys, mutta niiden rinnalla tulee säilyttää riittävät lähipalvelut sekä mahdollisuus henkilökohtaiseen asiointiin.

Järjestämissuunnitelman tavoitteena on, että digitaaliset palvelut ovat ensisijainen asiointikanava silloin, kun se on mahdollista.

Iin vanhus- ja vammaisneuvoston haluaa korostaa:

- kasvokkain asiointin säilymistä
- saavutettavuutta
- digituen tarvetta
- vaihtoehtoisia asiointikanavia

Tämä on linjassa myös Iin hyvinvointisuunnitelman esteettömyys- ja saavutettavuustavoitteiden kanssa.

Neuvosto toistaa myös aiemmassa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisuunnitelmalausunnossaan esittämän näkemyksen kylien merkityksestä hyvinvoinnin, osallisuuden ja turvallisuuden edistäjinä. Kyläverkosto, järjestöt, seurakunnat ja vapaaehtoistoiminta täydentävät julkisia palveluja erityisesti ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden arjessa.

Osallisuus ja yhteistyö

Iin vanhus- ja vammaisneuvosto pitää tärkeänä, että kuntien vanhus- ja vammaisneuvostoja kuullaan myös jatkossa palvelujen suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä.

Kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen parantaa palvelujen laatua, saavutettavuutta ja asiakaslähtöisyyttä.

Lisäksi neuvosto korostaa kuntien, Pohteen, järjestöjen, seurakuntien ja vapaaehtoistoimijoiden yhteistyön merkitystä. Hyvinvointia rakennetaan palvelujen lisäksi lähiyhteisöissä, kohtaamisissa ja arjen tuessa. Tämä näkökulma on vahvasti esillä myös Iin kuntastrategiassa ja Iin kunnan hyvinvointisuunnitelmassa.

lin vanhus- ja vammaisneuvoston lausunnon yhteenveto

lin vanhus- ja vammaisneuvosto pitää järjestämissuunnitelman tavoitteita pääosin oikeansuuntaisina ja kannattaa erityisesti kotiin vietävien palvelujen, kuntoutuksen, kotisairaalan, osallisuuden sekä ennaltaehkäisevän työn vahvistamista.

lin vanhus- ja vammaisneuvosto esittää, että jatkovalmistelussa:

- **Pohteen tulee huomioida palvelurakenteessa, että lin kunta kuuluu 1.1.2027 Oulun seutukuntaan.**
- varmistetaan ikääntyneiden ja vammaisten palvelujen saavutettavuus myös kylissä ja haja-asutusalueilla, kehitetään digi- ja lähipalveluiden rinnalla liikkuvia lähipalveluita
- **omaishoidon palkkioiden ja sijaishoitajien korvaukset tulee säilyttää entisellään. Pohteen tulee tarkistaa liite omaishoidon tuki vastaamaan nykytilaa**
- tulee seurata vaikutuksia omaishoitajien jaksamiseen, omaishoidon houkuttelevuuteen sekä ympärivuorokautisen palveluasumisen tarpeeseen lin kunnan alueella.
- turvataan lähipalvelut digitaalisten palveluiden rinnalla,
- arvioidaan työosuusrahojen poistaminen toimintakeskuksissa tehtävästä työtoiminnasta uudelleen,
- huomioidaan palveluratkaisuissa asiakkaiden osallisuus, läheisverkostot ja kotikuntaan kiinnittyminen,
- vahvistetaan järjestöjen, seurakuntien ja vapaaehtoistoimijoiden roolia hyvinvoinnin tukemisessa,
- sekä varmistetaan kuntien vanhus- ja vammaisneuvostojen osallistuminen järjestämissuunnitelman toimeenpanon ja vaikutusten arviointiin koko suunnitelmakauden ajan.
- pitkäaikaissairaiden hoitopolut- ja palveluketjut tulee ottaa huomioon kokonaisuutena; seurannat, tutkimukset ja sairaanhoitajien sekä lääkärin ajanvaraus kutsupalveluna.
- saattohoito tulee järjestää pääosin osastohoitona ja lääkkeillä huomioiden potilaan hoitotahto ja omaisten tilanne.